

dlya-pokrashchennya-yakosti-nadannya-socialnoyi-pidtrimki-gromadyanam (дата звернення: 26.02.22).

2. Журнал «Укрінформ». URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3323305-ekonomia-11-milardiv-soricno-v-ukraini-diatime-edina-informacijna-sistema-socialnoi-sferi.html> (дата звернення: 26.02.22).

3. Стаття «СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ». URL:[http://ird.gov.ua/sep/sep20211\(147\)/sep20211\(147\)_027_MalynovskyV.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20211(147)/sep20211(147)_027_MalynovskyV.pdf) (дата звернення: 26.02.22)

3.3. Академічна доброчесність у цифровому освітньому середовищі

Лідія ГЛАДЧЕНКО, к.е.н., доцент,

Алла СЛАВКОВА, к.е.н., доцент

кафедра фінансів імені Віктора Федосова

АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО В КУЛЬТУРІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічній доброчесності останнім часом приділяється все більше уваги як з боку науковців і науково-педагогічних працівників, так і здобувачів освіти. Поняття академічної доброчесності слід розглядати в комплексі як поєднання «етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1, п. 1 ст. 42].

Для здобувачів освіти академічна доброчесність проявляється у самостійному виконанні навчальних завдань, завдань поточного та

підсумкового контролю результатів навчання; правильному оформленні посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, інших відомостей; дотриманні норм законодавства про авторське право і суміжні права; наданні достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації [1, п. 3 ст. 42]. Проте можливості доступу до будь-якої інформації та результатів досліджень, які надає інтернет, ускладнюють формування здобувачами освіти навичок доброчесної поведінки та можуть перешкоджати розвитку академічної культури [2].

Академічна культура є сферою ментального простору, який визначається правилами поведінки в навчальній та науково-дослідній діяльності та характеризується інтелектуальними здібностями, особистісними якостями і компетентностями суб'єктів цього простору. Для формування академічної культури та доброчесності необхідні відповідні вміння та навички, які можуть бути розвинуті у здобувачів освіти. Одним із найбільш ефективних інструментів для цього є академічне письмо (*academic writing*).

Академічне письмо – це особливий стиль викладу результатів наукових досліджень – есе, рефератів, тез, статей, монографій, кваліфікаційних робіт тощо. Його мета не обмежується науковим стилем подання тексту, але й передбачає певним чином визначену структуру викладу, наявність гіпотези та аргументації, лаконічність, узгодженість окремих частин, дотримання вимог до цитувань, оформлення тексту та використаних джерел. Академічне письмо накладає відповідальність на автора за правильність сприйняття результатів його роботи і максимально сприяє читачу [3]. Іншими словами, воно забезпечує певну уніфіковану структуру тексту і покликане призвести до легкості його сприйняття, підвищення швидкості ознайомлення читачів з представленими результатами, продемонструвати доброчесність автора по відношенню до інших авторів, показати достовірні джерела інформації, які гарантують якість отриманих дослідницьких результатів.

Застосування на практиці принципів академічного письма розвиває такі компетентності здобувачів освіти, як здатність чітко і лаконічно представляти результати власних досліджень, вміння формулювати ідею, гіпотезу, аргументувати, будувати логічну структуру тексту, робити висновки, узгоджені з висунутою гіпотезою та розкритими аргументами, показувати зв'язок отриманих результатів з раніше проведеними дослідженнями інших авторів. Таким чином, академічне письмо формує у здобувачів освіти цілий комплекс умінь і навичок, необхідних для науково-пошукової роботи, дотримання принципів академічної доброчесності та прав інтелектуальної власності.

Курс академічного письма не є звичайним для закладів вищої освіти України. Зазвичай його продовжують асоціювати з лінгвістичними компетентностями. Проте воно формує широке коло навичок науково-дослідної роботи [4], які за умови широкого застосування здатні суттєво вплинути на загальну академічну культуру.

Для розвитку культури академічної доброчесності в Україні доцільно запроваджувати в повсякденну практику всіх закладів освіти принципи академічного письма. При цьому недостатньо декларувати наміри чи видавати зобов'язуючі розпорядження. Натомість, потрібно дбати про розвиток університетської спроможності проводити таку роботу, зокрема, про підготовку викладачів, ознайомлення всіх науково-педагогічних працівників з принципами академічного письма та консультування з метою вдосконалення методичного забезпечення навчальних дисциплін. У даному контексті ключовим напрямом може стати започаткування при закладах вищої освіти центрів академічного письма за прикладом іноземних університетів.

Хоча лабораторії академічного письма (*writing labs*) почали з'являтися в США ще на початку ХХ ст., їх бурхливий розвиток розпочався в 1960-х роках. Базові навички значної кількості здобувачів освіти були на рівні, який унеможлиблював успішне університетське навчання. Тому основна мета центрів академічного письма полягала у масовому розвитку здатності

студентів виконувати письмові роботи на належному рівні, що безпосередньо покращувало результати навчання і демонструвало здатність здобувачів освіти до навчання і допомагало запобігти виключення з університету. Наразі, центри академічного письма широко залучають до надання консультацій здобувачів освіти старших курсів, для чого вони проходять спеціальний курс підготовки. Крім того, підтримку можуть отримувати не тільки студенти, але й науковці. Американський досвід виявився дуже успішним і розповсюдився у всьому світі. Зокрема, це підтверджує створення в 1999 році European Association for the Teaching of Academic Writing [5].

Необхідність у забезпеченні високої якості навчання та потреба сформувати сучасну академічну культуру в Україні зумовлює доцільність заснування центрів академічного письма в усіх закладах вищої освіти. Це створить інституційну підтримку для запровадження його принципів у масову практику та може виявитися ключовим фактором як для підвищення якості вищої освіти в Україні, так і прогресу у напрямі формування культури академічної доброчесності, а також безпосередньо позначиться на можливостях вітчизняних науковців публікувати свої здобутки в провідних наукових виданнях.

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Академічна відповідальність: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 квітня 2021 р.). Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. 140 с. URL: https://krc.academy/wp-content/uploads/KRC_conf_aprel_2021___AV.pdf
3. Yeats R., Reddy P., Wheeler A., Senior C., Murray J. What a difference a writing centre makes: A small scale study. URL: https://www.researchgate.net/publication/242344910_What_a_difference_a_writing_centre_makes_A_small_scale_study

4. Кузнєцова О. В., Тарасова С. О. Академічне письмо: проблеми та шляхи вирішення. *Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: шляхи інтеграції школи та ВНЗ* : матеріали ІХ Міжнар. наук.-метод. конф., м. Харків, 28 квіт. 2017 р. Харків, 2017. С. 89–90.
5. European Association for the Teaching of Academic Writing. URL: <https://www.eataw.eu/>

Дмитро РЗАЄВ

кафедра інформатики та системології

Світлана РЗАЄВА, к.т.н. доцент

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ДОТРИМАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ НАВЧАННЯ

Сьогодні питання академічної доброчесності є надзвичайно актуальним. Це пов'язано з тим, що відбувається зростання кількості загальнодоступної інформації у цифровому вигляді, автоматизація процесу написання роботи, недосконалість законодавства щодо авторських прав, а також з переходом усієї системи освіти з початком пандемії та війни з РФ, у дистанційний формат навчання.

Поняття «академічної доброчесності» увійшло в наше життя і, з прийняттям нового Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р., набуло законодавчої норми.

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»:

«Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої)